

Mesečni bilten stanja vodne bilance kmetijskih tal v Sloveniji od 1. do 29. februarja 2016

Povzetek

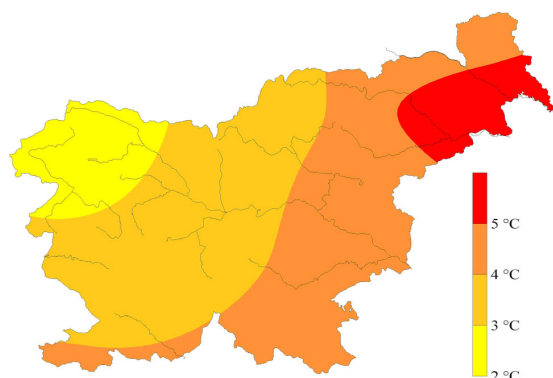
Pretoplo vreme je skoraj tri tedne prezgodaj predramilo mandlje, ki so na Primorskem zacveteli že ob koncu prve dekade februarja. Prezgodnji so bili tudi cvetovi rastlin prvih znanilk pomladi, leske in zvončka. Toplejši kot običajno je bil v februarju tudi površinski sloj tal. Presežna namočenost tal ni dopuščala oranja na Primorskem niti zgodnje setve jarih žit. Ozimna žita pa so vso zimsko obdobje preživela v stalnem dramljenju, kar je posevkom, ki bi morali večino zime preživeti v globokem zimskem mirovanju, povzročilo stres in slabilo njihovo odpornost.

METEOROLOŠKE RAZMERE

Po izredno suhem decembru in prehodno mokrem januarju, je bil februar izjemno radodaren s padavinami. V nižinah je deževalo, občasno tudi snežilo, vendar se sneg ob z vodo nasičenih in toplih tleh ni dolgo obdržal. Zadnji zimski mesec je bil v dolgoletnem merilnem nizu rekordno moker v Novem mestu (183,1 mm), Celju (175,6 mm), Mariboru (134,3 mm) in Portorožu (181,0 mm). Na ostalih glavnih postajah pa se je letošnji februar uvrstil na drugo (Rateče, Šmartno pri Slovenj Gradcu) oziroma tretje (Bilje, Ljubljana, Murska Sobota) mesto. Izjemno moker je bil tudi februar 2014. Največ padavinskih dni je bilo s količino do 5 mm. Takih dni je bilo od 16, v Ratečah, do 21, v Murski Soboti, bilo pa je tudi nekaj padavinskih dogodkov, ko je bilo v enem dnevu več kot 20 mm padavin. Največ dni z višino padavin nad 20 mm je bilo v Biljah, kar 6. V večjem delu države so padavine trikrat presegle dolgoletno povprečje. Za nami je tudi zelo topel mesec, temperature zraka so na severozahodu države presegle povprečje za vsaj 2 °C, odstopanje je naraščalo proti jugu in vzhodu. Za več kot 4 °C je bilo zabeleženo odstopanje v večjem delu vzhodne Slovenije. Najvišje dnevne temperature zraka so se v Ratečah gibale okrog 11 °C, na Koroškem do 14 °C, na Goriškem in v Osrednji Sloveniji okrog 15 °C, drugod do okrog 17 °C. Najnižje temperature zraka pa so se v nižinah spuščale do 4 °C pod ledišče, v Ratečah do -9 °C, na Obali pa so ves čas vztrajale nad ničlo. Sonce je bilo sramežljivo, sijalo je od 47 ur v Osrednji Sloveniji do več kot 70 ur v zahodni Sloveniji, na Koroškem in mariborskem. V večjem delu Slovenije je bilo sončnih ur za vsaj 40 % manj kot običajno, na severovzhodu za četrtno manj.

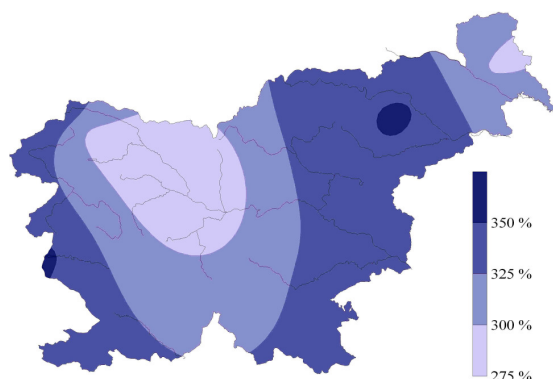
Mesečne povprečne temperature zraka, absolutne maksimalne in minimalne dnevne temperature zraka (T , °C) in odklon mesečne povprečne temperature zraka od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Tpovp	Tmax	Tmin
Bilje	7,3	15,3	-2,2
Portorož let.	8,6	17,1	0,6
Ljubljana	5,5	14,5	-1,5
Novo mesto	5,7	16,9	-3,0
Celje	5,3	16,3	-3,8
Maribor let.	5,9	17,9	-2,9
Murska Sobota	5,9	17,1	-3,1
Rateče	0,5	10,8	-9,2
Slovenj Gradec	3,4	14,0	-4,0

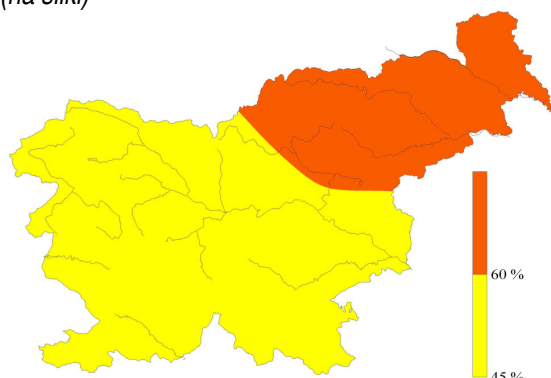
Mesečne vsote padavin (RR, v mm), število suhih in deževnih dni ter odklon vsote padavin od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	RR	suhi	deževni
Bilje	263,3	12	17
Portorož let.	181,0	10	19
Ljubljana	201,2	9	20
Novo mesto	183,1	12	17
Celje	175,6	10	19
Maribor let.	134,3	14	15
Murska Sobota	108,9	15	14
Rateče	232,3	9	20
Slovenj Gradec	160,5	10	19

Mesečne vsote ur sončnega obsevanja (ure), maksimalna dnevna vsota ur sončnega obsevanja ter odklon mesečne vsote od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	Sončno obsevanje	Max
Bilje	74,9	9,0
Portorož let.	76,4	9,0
Ljubljana	47,6	8,1
Novo mesto	51,5	8,1
Celje	59,1	8,6
Maribor let.	70,5	7,8
Murska Sobota	67,3	8,3
Rateče	73,5	7,8
Slovenj Gradec	73,8	8,7

TEMPERATURA IN STANJE TAL

Tla so bila toplejša kot običajno, odstopanja so v globini 5 cm dosegla od skoraj 3 do 4 °C, v globini 10 cm so bila le za kakšno desetinko stopinje nižja. Povprečne mesečne temperature tal so bile okoli 5 °C, na izpostavljenih predelih nekoliko nižje, na Primorskem pa med 7 in 8 °C. V dneh z razmeroma visokimi temperaturami zraka so se tla v obeh globinah ogrela, na Primorskem nad 10 °C, v globini 5 cm do skoraj 13 °C, minimalne temperature tal pa so bile ves čas nad zmrziščem, le v Murski Soboti so se mu približale na pol stopinje C. Površinski sloj tal je bil skoraj ves čas vlažen, ob obilnih padavinah tudi čezmerno namočen, na ljubljanskem barju in drugod na slabo propustnih tleh je voda zastajala na površini.

Mesečna povprečna temperatura tal, odklon od povprečja 2001–2010 ter absolutna maksimalna in minimalna temperatura tal v globini 5 in 10 cm ($T_t, ^\circ\text{C}$)

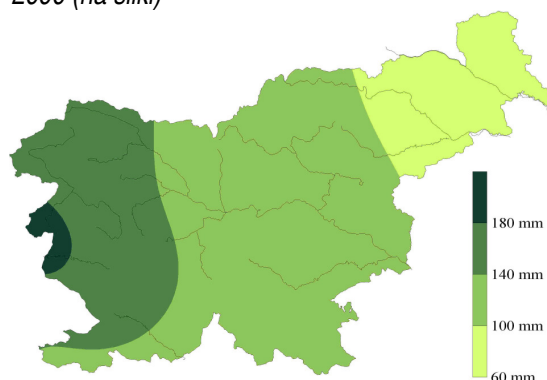
Postaja	5 cm				10 cm			
	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax	Ttpovp	Odklon	Ttmin	Ttmax
Bilje	7,1	2,8	1,7	12,7	7,1	2,9	3,0	10,6
Portorož let.	8,3	3,0	1,8	12,8	8,3	2,9	3,6	11,6
Ljubljana	4,4	2,8	1,0	7,9	4,8	3,0	2,0	7,4
Novo mesto	5,2	2,8	1,0	10,6	5,2	2,7	1,7	8,7
Celje	5,0	3,2	1,8	8,9	5,1	3,1	2,6	8,2
Maribor let.	5,1	3,3	1,4	9,3	5,0	3,1	2,5	8,0
Murska Sobota	5,3	3,8	0,5	11,7	5,3	3,7	1,4	9,8

VODNA BILANCA IN IZHLEPEVANJE

Pričakovano glede na izjemno količino padavin je bila vodna bilanca krepko pozitivna. Na severovzhodu Slovenije so se vrednosti gibale okrog 80 mm, naraščale so proti zahodu. V osrednji Sloveniji je bila vodna bilanca 180 mm, na zahodnem robu države pa več kot 200 mm. Odstopanje od dolgoletnega povprečja se je povečevalo od severovzhoda, 100 mm, proti zahodu, do okrog 180 mm. Mesečna evapotranspiracija se je gibala od 13 mm na severozahodu do 36 mm na Obali.

Mesečne vsote meteorološke vodne bilance (VB , mm), evapotranspiracije (ET_0 , mm), ter odklon mesečne meteorološke vodne bilance od povprečja 1971–2000 (na sliki)

Postaja	VB	ET_0
Bilje	233,2	30,1
Portorož let.	144,3	36,7
Ljubljana	180,3	20,9
Novo mesto	157,5	25,6
Celje	149,9	25,7
Maribor let.	102,7	31,6
Murska Sobota	81,3	27,6
Rateče	219,0	13,3
Slovenj Gradec	145,1	15,4

Mesečno in sezonsko število dni s snežno odejo in največja debelina snežne odeje (cm)

Postaja	Sneg (dni)	Sneg (max)	Sneg_mir (dni)	Sneg_mir (max)
Bilje	0	0	2	2
Portorož let.	0	0	0	0
Ljubljana	3	10	13	17
Novo mesto	1	4	13	27
Celje	3	8	13	9
Maribor let.	0	0	7	8
Murska Sobota	1	1	11	9
Rateče	26	48	53	48
Slovenj Gradec	5	16	15	16

STANJE RASTLIN

Tako kot celo zimsko obdobje so tudi februarja vremenske razmere s pogostimi otoplitvami motile zimsko mirovanje ozimnih žit. S pogostim prebujanjem in občasnim razraščanjem so posevki sicer pridobili v razvoju a hkrati izgubljali utrjenost za preživetje neugodnih rastnih razmer. Na srečo močnejših ohladitev ni bilo, kljub temu so posevki ob koncu februarja ponekod kazali sliko prizadetosti zaradi pretirane vlažnosti tal, slabe prehranjenosti in napada nekaterih bolezní. Setev jarih žit v februarju še ni bila mogoča zaradi preveč namočenih tal. Presežna namočenost tal je bila zaskrbljujoča zlasti na Primorskem, kjer po navadi suhe zimske dneve izkoristijo za oranje.

Na Goriškem so bile temperature zraka že od 27. januarja ves čas nad vegetacijskim pragom 5 °C, skoraj mesec dni prej kot preteklo leto in neprimerljivo z letom 2014, ko so bile temperature zraka skoraj vso zimsko obdobje nad vegetacijskim pragom. Običajno je na Goriškem temperaturni prag 5 °C presežen v zadnjih dneh februarja. Prezgodaj so zacvetele nekatere negojene rastline, prezgodnje rastne premike pa je bilo opaziti tudi na gojenih rastlinah. Vedno prvi, mandelj, je na Goriškem in na Obali zacvetel ob koncu prve dekade februarja, na Vipavskem dva tedna kasneje, v primerjavi s povprečjem dva do tri tedne prezgodaj. Opazovali smo tudi napanjanje cvetnih brstov marelic, breskev in hrušk, kmetijska svetovalna služba pa je sredi meseca že priporočala izvajanje predpomladanskih zaščitnih škropljenj.

NOVICE

Pretoplo vreme je prezgodaj predramilo nekatere samonikle rastline, znanilke pomladi. Leska je v Primorju začela cveteti že sredi januarja, v prvih dneh februarja je njeno množično cvetenje zajelo vso državo. Prej kot običajno, še posebno na prisojnih legah, so zacveteli tudi zvončki, spomladanski žafran in črna jelša, ob koncu meseca tudi trepetlika.

Fenološka postaja	Navadna leska	Odklon	Mali zvonček	Odklon
Ljubljana	6.2.	-16	4.2.	-21
Novo mesto	5.2.	-15	2.2.	-14
Murska Sobota	8.2.	-16	3.2.	-19
Zibika	3.2.	-22	1.2.	-15
Kobarid	3.2.	-14	22.1.	-8
Rovte	5.2.	-32	29.1.	-33
Vrhnik	30.1.	-19	28.1.	-19
Portorož	18.1.	-12	*	*

